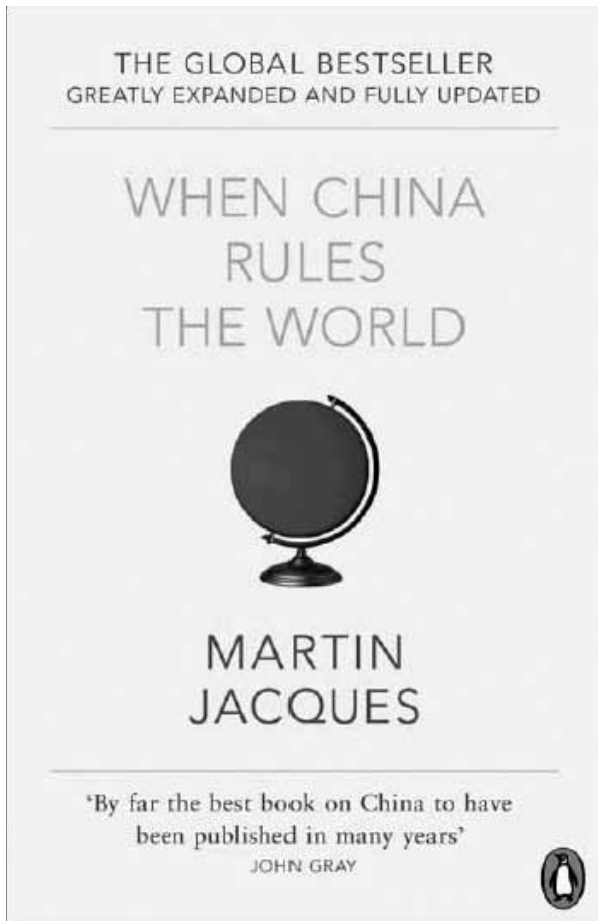

แนะนำหนังสือ

Book Reviews

When China Rules the World

ผู้เขียน: Martin Jacques

สำนักพิมพ์: Penguin

636 หน้า

อัมพร ศรีเสริมโภค

ในกระแสที่จีนมาแรงและเป็นศูนย์กลางของเศรษฐกิจโลก ผู้ที่สนใจการเมืองและเศรษฐกิจในกระแสโลกาภิวัตน์ต่างหันมาศึกษาเรื่องราวเกี่ยวกับจีนอย่างจริงจังในหลากหลายมิติ หนังสือที่น่าสนใจเล่มหนึ่งคือ When China Rules the World ซึ่งถ้าแปลเป็นชื่อไทยอาจจะได้ว่า 'เมื่อจีนครองโลก' เขียนโดย Martin Jacques หนังสือเล่มนี้เขียนเกี่ยวกับจีนไว้อย่างละเอียดในทุกมิติ และได้รับการยอมรับและตอบรับที่ดีที่สุดเล่มหนึ่ง โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ให้ชื่อว่า The End of the Western World. มีรายละเอียดทั่วความไปถึงโลกตะวันตกในยุครุ่งเรือง จนแผ่อิทธิพลไปทั่วโลก ในช่วงระยะเวลาประมาณ 500 ปี ประเทศผู้นำทางเศรษฐกิจซึ่งปัจจุบันจัดอยู่ในอันดับ 3 คือ ญี่ปุ่น ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้เลียนแบบตะวันตกทั้งในด้านของเทคโนโลยีและการดำเนินชีวิต ทำให้ประสบความสำเร็จจนก้าวมา

เป็นอภิมหาอำนาจทางเศรษฐกิจของโลก ในขณะที่จีนในช่วงนั้นยังเดินถอยหลังและหาทิศทางของตนเอง ในหลายทศวรรษ จนเริ่มจับทิศทางที่เป็นของตัวเองได้ และก้าวเข้ามาเป็นผู้นำทางเศรษฐกิจอันดับ 2 ของโลกในปัจจุบัน

ตอนที่ 2 ให้ชื่อว่า The Age of China ได้ให้ข้อมูลเชิงลึกเริ่มต้นจากการก้าวเข้ามาเป็นมหาเศรษฐกิจโลกของจีน จากเอกลักษณ์ที่เป็นตัวของตัวเองในด้านของความเจริญรุ่งเรืองในอดีตหรือที่เรียกว่าเป็น A Civilization-State ซึ่งจีนมีความภาคภูมิใจในอดีตของตนที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตนและเป็นอารยรัฐที่ไม่เหมือนใคร โดยมีความเชื่อว่าคนจีนมีเชื้อสายชาติพันธุ์มาจากเผ่าพันธุ์ที่แตกต่างจากชนชาติอื่น และจีนเน้นสถาบันครอบครัวตลอดจนสืบทอดวัฒนธรรมที่มีอารยธรรมรุ่งเรืองมากกว่าห้าพันปี นอกจากนี้จีนยังยึดถือคุณธรรมของขงจื้อในทางการเมืองการปกครองที่โดดเด่น และเนื่องจากคนจีนจะกระจายอาศัยอยู่ไปทั่วทุกมุมโลก ไม่อาศัยปะปนกับชนชาติอื่นภาษาจีนก็จะมีกระจายใช้ในการสื่อสารไปทั่วโลก ดังนั้นเมื่อจีนก้าวเข้ามาเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ แนนอนภาษาจีนก็จะเป็นที่นิยมมากขึ้น และในอนาคต Martin Jacques ก็ได้ทำนายไว้ว่า ภายในช่วงเวลา 50 ปี ต่อจากนี้ไป ภาษาจีนก็จะเข้ามามีบทบาทมากกว่าหรือเท่ากับภาษาอังกฤษอย่างแนนอนและจีนประสบความสำเร็จจนผงาดขึ้นมาเป็นผู้นำโลกแทนสหรัฐอเมริกา ซึ่งผู้เชี่ยวชาญด้านจีนศึกษาต่างให้ความเห็นพ้องกันว่าภายในอีก 20-30 ปีข้างหน้า จีนจะก้าวเข้ามานำหน้าประเทศสหรัฐอเมริกา โดยจีนจะมีบทบาทในการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเมือง การปกครองใหม่ซึ่งเป็นแบบสังคมนิยมที่แตกต่างจากประชาธิปไตยแบบทุนนิยมซึ่งได้พิสูจน์ให้เห็นแล้วว่าล้มเหลว เนื่องจากทุนนิยมในยุคโลกาภิวัตน์ได้ก่อให้เกิดปัญหามากมายทั้งในด้านการเมือง การปกครอง ตลอดจนช่องว่างระหว่างคนมีกับคนยากจน และสร้างความขัดแย้งกระจายไปทั่วทุกมุมโลกในขณะนี้ และเมื่อจีนครองโลกอิทธิพลของจีนจะค่อยๆ ทำให้การเมืองโลกเปลี่ยนแปลงไปในหลายมิติโดยให้ข้อสรุปที่น่าสนใจไว้ใน 8 ประเด็น คือ

1. ด้านนโยบายต่างประเทศของจีน
2. ด้านการจัดระเบียบเศรษฐกิจโลกใหม่
3. ด้านการเป็นมหาอำนาจ (soft power) โดยการลงทุนทางเศรษฐกิจกับประเทศต่างๆ โดยเฉพาะในประเทศที่ด้อยพัฒนา
4. ด้านความเป็นรัฐชาติจีนที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวแตกต่างไปจากชาติตะวันตก
5. ด้านการเป็นศูนย์กลางรูปแบบเศรษฐกิจโลกแนวใหม่
6. ด้านรูปแบบใหม่ของทุนนิยมกับการเมือง
7. ด้านความถดถอยในการเป็นมหาอำนาจของสหรัฐอเมริกา
8. ด้านความเปลี่ยนแปลงแบบใหม่ที่น่าสนใจจะเกิดขึ้นตามมา

ตอนที่ 3 หลังจากจีนผงาดขึ้นมาเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจโลก จีนจะเริ่มจัดระเบียบโลกใหม่อย่างค่อยเป็นค่อยไป ถึงแม้ว่าผู้เชี่ยวชาญชาวตะวันตกจะมีข้อคิดเห็นที่แตกต่างกันในเรื่องนี้ โดยฝ่ายหนึ่งมองว่าถึงอย่างไรจีนก็ยังไม่สามารถก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำโลกได้ เนื่องจากจีนขาดภูมิปัญญาทางด้านเทคโนโลยี นอกจากนี้จีนยังมีประชากรมากกว่าพันล้านคนก่อให้เกิดช่องว่างมากมาย และผู้นำจีนยังมีปัญหาคอร์รัปชั่น ตลอดจนคนรุ่นใหม่ยังมีความต้องการ การเปลี่ยนแปลงการปกครองให้เป็นประชาธิปไตยแบบตะวันตก ซึ่งข้อคิดเห็นเหล่านี้ ต่างก็ขัดแย้งกับข้อคิดเห็นของ Martin Jacques ซึ่งได้พยากรณ์ไว้ว่า การผงาดขึ้นมาเป็นมหาอำนาจโลกของจีนนอกจากจะไม่ดำเนินตามรอยตะวันตกแล้ว ชาติตะวันตกยังจะต้องปรับเปลี่ยนตามทิศทางของจีนด้วย เนื่องจากประชาธิปไตยแบบตะวันตกที่เน้นทุนนิยม ประสบกับความล้มเหลวและได้ผู้นำที่อ่อนแอไปทั่วโลก ทำให้นายทุนมีอิทธิพลมากกว่าการเมือง ตักตวงผลประโยชน์เฉพาะคนและพวกพ้องอันก่อให้เกิดข้อขัดแย้งต่างๆ ในสังคมมากมาย สถาบันครอบครัวล่มสลายสถาบันศาสนาได้อ่อนแอลง ในขณะที่ Martin Jacques ได้ให้ข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับเอกลักษณ์และ

ปรัชญา ความเชื่อของจีนที่ยึดมั่นในคุณธรรมของขงจื้อ ตลอดจนความภาคภูมิใจในความเป็นอารยประเทศที่มีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง จีนจึงมีความภูมิใจในความ เป็นชาติของตนประกอบกับการที่จีนสามารถคงไว้ซึ่ง จริยธรรมคุณธรรมตามหลักขงจื้อทั้งในด้านการเมือง การปกครอง และวิถีชีวิตประจำวัน ซึ่งยังมีอิทธิพล ถึงปัจจุบัน ลักษณะเด่นของจีนจากปรัชญาประจำชาติ ที่ผ่านมา ทำให้จีนมีความมั่นคงในฐานะที่เป็นรัฐชาติ อารยะเหนือชาติอื่น ตลอดจนการยึดถือหลักคุณธรรม ในการดำรงชีวิต เป็นสิ่งที่ตะวันตกให้ความสนใจ โดยเฉพาะรูปแบบการปกครองของจีนเป็นแบบลอร์ด ลอร์ดถูกจนกลายมาเป็นทุนนิยมแบบคอมมิวนิสต์ ก็น่า จะเป็นรูปแบบใหม่ในทางการเมืองที่โลกอาจจะนำมา เป็นแบบอย่าง ในยุคที่การเมืองมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ ตลอดเวลา และประชาธิปไตยแบบทุนนิยมตะวันตก กำลังสร้างความระส่ำระสายให้เกิดขึ้นในสังคมซึ่ง ไม่อาจจะสร้างความก้าวหน้าให้กับประชาชนได้อย่าง ทัดเทียมกันดังจะเห็นได้จากความถดถอยทางเศรษฐกิจ ของมหาอำนาจตะวันตกทั้งสหรัฐอเมริกา และ EU ซึ่งสร้างความขัดแย้งตลอดจนกระทบความเป็นอยู่ของ ชนชั้นกลางและระดับล่าง และปัญหาการว่างงานของ คนรุ่นใหม่ ในขณะที่ทุนนิยมแบบสังคมนิยมของจีน กลับสามารถสร้างความกินดี อยู่ดี ให้กับประชาชน ซึ่งมีจำนวนมากกว่าพันล้านคนประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นถึงแม้จะไม่ได้เกิดขึ้นกับทุกคน แต่เมื่อเทียบสัดส่วนกับชาติตะวันตก ความเจริญรุ่งเรือง ของจีน ถือเป็นเรื่องน่าอัศจรรย์และต้องยอมรับบทบาท ของผู้นำจีนที่เป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีวิสัยทัศน์ กว้างไกลอุทิศตนทำงานเพื่อประเทศชาติอย่างแท้จริง Martin Jacques ยังได้ให้ข้อมูลที่น่าสนใจเกี่ยวกับผู้นำจีน ยุคใหม่ ที่มีความแตกต่างจากผู้นำตะวันตก คือระบบ คอมมิวนิสต์ของจีนจะมีการคัดเลือกสมาชิกพรรค หลังจากนั้นจะมีการหล่อหลอมให้เกิดอุดมการณ์ในเรื่อง ความรักชาติและความเสียสละเพื่อส่วนรวมโดยสมาชิก พรรคจะทำงานอาสาสมัคร เพื่อให้เข้าใจความทุกข์ยาก ของประชาชน และนำประสบการณ์ที่ได้รับมาปรับปรุง เป็นนโยบาย ส่วนผู้นำระดับสูงขึ้นไปจะได้รับการศึกษา เป็นอย่างดี และจะได้รับการสนับสนุนจากผู้นำอาวุโส

ให้เข้ามามีบทบาทในทางการเมือง ดังนั้นจะเห็นได้ว่า จีนมีการเตรียมฝึกความเป็นผู้นำที่มีอุดมการณ์ให้กับ สมาชิกพรรค ผู้นำจีนยุคใหม่จึงเป็นผู้ที่มีความรู้สูงและ เข้ามาสร้างความสุขความเจริญให้กับประชาชน ส่วน ปัญหาคอร์รัปชันซึ่งเป็นเรื่องที่ถูกกล่าวหาว่ามาโดยตลอด จีนก็ตระหนักในเรื่องนี้และกำลังหามาตรการแก้ไข อย่างจริงจัง การก้าวเข้ามาเป็นมหาอำนาจของจีนนั้น จีนจะดำเนินการคู่ขนานกันไปทั้ง Soft Power และ Hard Power ใน Hard Power จีนได้ขยายกำลังทหาร และสนับสนุนกองทัพ ทั้ง 3 เหล่า ด้วยการสนับสนุน งบประมาณมหาศาล ในเรื่อง Soft Power โดยเฉพาะ ในประเทศที่มีพลังงาน เช่น แอฟริกา จีนได้เข้าไปให้ ความช่วยเหลือในเรื่อง Logistics และเกษตรกรรม ในขณะเดียวกันจีนได้เริ่มนโยบายใช้เงินหยวนเป็น อัตราแลกเปลี่ยนแทนเงินดอลลาร์ตลอดจนซื้อกิจการ ในโลกตะวันตกที่มีปัญหาทางเศรษฐกิจเป็นอย่างมาก ด้วยเหตุนี้เองมหาอำนาจตะวันตกจึงเกิดความหวั่นไหว กับการก้าวเข้ามาเป็นมหาอำนาจของจีน ทั้งในด้าน ภูมิศาสตร์การเมืองและเศรษฐกิจ และพยายามทุกวิถีทาง ที่จะขัดขวางโดยเฉพาะอย่างยิ่งสหรัฐอเมริกา อย่างไรก็ตาม Martin Jacques ได้อธิบายโดยใช้ข้อมูลประกอบไว้ อย่างมั่นใจว่าจีนจะแทนที่สหรัฐอเมริกา ผงาดขึ้นมา เป็นเจ้าโลกอย่างแน่นอนในระยะเวลาไม่เกิน 30 ปี และขยับขึ้นมาเป็นมหาอำนาจอันดับ 1 ของโลกแทนที่ สหรัฐอเมริกา อย่างไรก็ตาม จีนจะสามารถกำหนดหรือ จัดระเบียบโลกใหม่ในทางการเมืองได้หรือไม่ ยังคง ต้องใช้เวลาเป็นเครื่องพิสูจน์ ถึงแม้ว่านักวิเคราะห์ ชาวตะวันตกจะยังกังขาในบทบาทของจีน ในฐานะผู้นำ อันเนื่องมาจากปัญหภายในต่าง ๆ เช่น ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านช่องว่าง ระหว่างคนมีและความยากจน ตลอดจน คุณภาพชีวิตต่าง ๆ โดย Martin Jacques กลับมองว่า การที่จีนมีความยากจนและความล้าหลังในชนบท ที่แตกต่างจากเมืองใหญ่ ๆ ที่มีความก้าวหน้าทัดเทียม ตะวันตก ประเด็นนี้น่าจะเป็นข้อได้เปรียบ คือ จีนอาจจะ ถูกจัดเป็นประเทศที่กำลังพัฒนาไม่ได้เป็นประเทศที่ พัฒนาแล้วอย่างประเทศทางตะวันตก ที่ทำให้จีนมีความ เข้าใจประเทศด้อยพัฒนามากขึ้นและสามารถประสาน ประโยชน์กับประเทศเหล่านี้ได้มากกว่าประเทศตะวันตก

ที่มุ่งเอารัดเอาเปรียบประเทศที่ด้อยพัฒนาโดยจีน จะเป็นพันธมิตรกับประเทศที่ด้อยพัฒนาได้มากกว่า ประเทศทางตะวันตก โดยเฉพาะในประเทศแถบ แอฟริกาต่างเห็นประโยชน์จากการผูกมิตรกับจีนขึ้น เรื่อยๆ ไม่ว่าความเห็นของนักวิเคราะห์จะแตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม Martin Jacques มั่นใจว่าจีนจะมีการ ปฏิรูปการเมืองการปกครองภายในและผู้นำจีนรุ่นใหม่ จะสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับจีน และนำพาประเทศ จีนให้ก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำโลกอย่างแน่นอนในอนาคต

ดังนั้น When China Rules the World จึงเป็น หนังสือที่นักวิชาการทุกคนควรอ่านเพื่อเพิ่มพูนความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจีนอย่างถูกต้องถึงแม้ว่าหนังสือ เล่มนี้จะมีรายละเอียดมากถึง 636 หน้า และมี

เชิงอรรถประกอบอีก 176 หน้า แต่แนวการเขียนของ Martin Jacques ทำให้หนังสือน่าอ่าน ผู้อ่านจะได้รับ ความสนุกสนานและเพลิดเพลิน ทั้งจากการสัมผัสภาษา และ การค้นคว้าวิจัยเชิงลึก ทำให้อ่านแล้วเหมือนกับว่า ได้เข้าไปนั่งในห้องบรรยาย ที่ผู้บรรยายเปี่ยมไปด้วย ความรู้และกระตือรือร้นในการนำเสนอเรื่องราวที่ น่าสนใจ จึงขอเชิญชวนให้ท่านผู้สนใจเรื่องราวเกี่ยวกับ จีนได้อ่านหนังสือเล่มนี้ด้วยตนเอง ถึงแม้ว่าหนังสือเล่มนี้ จะเขียนมาตั้งแต่ปี 2510 และปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม เรื่อยมาจนถึงปี 2512 ซึ่งสำนักพิมพ์ Penguin เป็นผู้ จัดพิมพ์จำหน่ายเนื้อหาของหนังสือยังประกอบไปด้วย ข้อมูลที่ทันสมัย และยังได้รับการจัดอันดับหนังสือ ขายดีระดับโลกจนกระทั่งถึงปัจจุบัน

